

REFERAT Det Grønne Råd d. 27-02-2017

Mødedato Mandag d. 27. februar 2017 kl. 19:46

Mødested Vester Skerninge

Indholdsfortegnelse

DGR 27. februar 2017.....	3
---------------------------	---

Punkt 1: DGR 27. februar 2017

Bilag

Bilag 1 - Møde den 27. feb. 2018 bilag til pkt 4

Bilag 2 - Møde den 27. feb. 2017 bilag til pkt. 4

Bilag 3 - møde den 27. feb 2017 bilag til punkt. 5.

Bilag 4 - møde den 27. feb. 2017 bilag til pkt. 7.

DGR 27. februar 2017

Sagsfremstilling:

Referat af møde i Det Grønne Råd i Svendborg Kommune den 27. februar 2017

Tilstede:

Jeppe Ottosen, Danmarks Jægerforbund
Erik Brejninge Andersen, Danmarks Naturfredningsforening
Ian Heilmann, Dansk Botanisk Forening
Niels Andersen, Dansk Ornitologisk Forening Fyn
Jørgen Erik Hansen, Plantning og Landskab
Hans Jakob Clausen, De fynske Landboforeninger
Ninna Larsen, Friluftsrådet
Lars Hillerup Jørgensen, Naturvejlederforeningen
Knud Clemmensen, NOAH
Jakob Harrekilde, Naturstyrelsen Fyn
Lars Ellermann, Svendborg Sportsfiskerforening
Ole Jørgensen, Svendborg Vandløbslaug
Birger Jensen, formand Miljø-, Klima- og Trafikudvalget
Fra administrationen
Kristian Gernow, afdelingsleder Natur og Klima
Heidi Hauschild Jensen, arkitekt/planlægger Plan
Peter Møller, landskabsarkitekt Trafik og Infrastruktur
Arne Bruun, miljøtekniker Natur og Klima
Dorit Fruergaard, biolog Natur og Klima (referent)

Afbud/ikke fremmødt:

Bruno Hansen, Erhvervs-, Beskæftigelses- og Kulturudvalget
Jess Heine Andersen, By og Land, Sydfyn
Christian Ahlefeldt, Dansk Skovforening
Tina Aagaard, Naturturisme I/S (*er udtrådt pga. andet arbejde*)

Dagsorden for mødet:

1. Godkendelse af dagsorden (5 min).
2. Opfølgning på sidste møde den 8. november 2016 (5 min.).
3. Kort nyt v/ Birger Jensen og Kristian Gernow (20 min).
4. Kommuneplan 2017 (30 min.) *Heidi Hauschild Jensen fortæller om omfang og proces med revision af kommuneplanen, og Dorit Fruergaard kommer med oplæg til drøftelse af revisionen af naturtemaerne og udpegning af Grønt Danmarkskort.*
5. Natura 2000-handleplaner (10 min.). *Dorit Fruergaard gennemgår indkomne høringssvar.*
6. Natura 2000-projekt i Vejlen (15 min.) *Arne Bruun fortæller om Naturstyrelsens projekt med etablering af pumpe i Vejlen for at sikre afgræsning af enge og rigkær, herunder overvejelser om pumpe-niveau.*
7. Svendborg Kommune bør have en træpolitik (20 min.) *Niels Andersen kommer med oplæg set i relation til bl.a. klimakommune, certificering af kommunale skove, urørt skov og byens træer.*

8. Forslag fra Ninna Larsen om orienteringsaften med Friluftsrådets konsulenter om: Oplev Mere – Brug naturen – 'Bliv klogere på mulighederne (og begrænsninger) for færdsel i naturen' (5 min.).

9. Eventuelt (10 min.).

Ad 1)

Dagsorden blev godkendt.

Ad 2)

Kommunens ansvar ved tilskadekomst på kommunens grønne arealer

På sidste møde stillede Ninna Larsen spørgsmål om kommunens ansvar, hvis folk kommer til skade på kommunens (grønne) arealer.

Kristian Gernow fortalte, at:

- Offentlighedens færdsel og ophold på strande, klitfredede områder, skove, udyrkede arealer og veje og stier i det åbne land sker på eget ansvar (Naturbeskyttelseslovens §22 - §26).
- Lovreglen fritager ikke ejeren for evt. ansvar efter dansk rets almindelige erstatningsregler.
- Om en konkret skade udløser et erstatningsansvar, beror på, om ejeren har handlet uforsvarligt (culpøst) eller udvist uforsvarlig passivitet i den konkrete situation, og om der er den fornødne årsagssammenhæng mellem ejerens uforsvarlige adfærd og skaden. Vurderingen heraf tilkommer domstolene.
- Kommunen har en ansvarsforsikring, hvis der skulle opstå en situation, hvor kommunen bliver ansvarlig. Kommunen har f.eks. udbetalt erstatning i forbindelse med et uheld på en svævebane på legepladsen i Dronningemaen.

Frilægning af bronzealderhøje i Hallindskoven

Erik Brejninge kom på sidste møde med forslag om at frilægge flere af bronzealderhøjene i Hallindskoven. Peter Møller fortalte, at det vil kommunen gøre, når jordbunden kan bære.

Erik Brejninge roste kommunens arbejde i Sofielund.

Matrikulering af vejarealer

Rådet har efterspurgt en beskrivelse af matrikuleringen i forbindelse med kommunens veje. Kristian Gernow fortalte, at et notat er under udarbejdelse, og at det vil blive sendt til rådet.

Ad 3)

Omstrukturering i Miljø- og Fødevareministeriet.

Jakob Harrekilde, der er ny skovrider i Naturstyrelsen Fyn (Sollerup), fortalte om ny struktur i Miljø- og Fødevareministeriet. Ministeriets tidligere seks styrelser er pr. 1. februar 2017 lagt sammen til fire. Kystdirektoratet er lagt sammen med Naturstyrelsen under navnet Naturstyrelsen. Omorganiseringen får ingen betydning for Naturstyrelsen på Fyn. Ansvarsområdet er stadig drift af egne arealer og projekter.

Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (SVANA) er lagt sammen med Miljøstyrelsen under navnet Miljøstyrelsen. Den lokale afdeling, som har til huse hos Naturstyrelsen i Sollerup, fortsætter med samme ansvarsområder som hidtil (myndighed og overvågning).

NaturErhvervstyrelsen ændrer navn til Landbrugs- og Fiskeristyrelsen, og der er ingen ændringer for Fødevarestyrelsen.

Niels Andersen fandt det irriterende med de mange omstruktureringer i ministeriet, idet alle foreningernes links til styrelserne går 'døde'.

Rødskebølle Hundeskov og Sofielund

Birger Jensen orienterede om kommunens arbejde med Rødskebølle Hundeskov og Sofielund. Der er afsat 270.000 kr. på budgettet i 2017 til hundeskoven, og den etableres i stor grad som arbejdsgruppen har foreslået med plantninger, handicapvenlige befæstede stier og parkeringsplads, regnvejrsly samt borde/bænke. Hundeskoven indvies til sommer.

I Sofielund er anlagt ca. 2,5 km nye stier, etablering af shelters og bålhytte er påbegyndt, og der vil blive sat borde/bænke op samt lavet bålpladser. Kommunen vil holde indvielse i forbindelse med skovens dag den 7. maj. Naturlegeplads forventes etableret til efteråret.

Vådområdeprojekter og vandrådsarbejde

Kristian Gernow gav en status for kommunens arbejde med vådområdeprojekter og beskrev det kommende vandrådsarbejde. Der arbejdes med to vådområdeprojekter som led i Vandplan I (2009-2015) ved hhv. Hørup Å (60 ha) og i Bøllemosen (120 ha). Der er bevilliget penge til gennemførelse af begge projekter og i øjeblikket arbejder Landbrugs- og Fiskeristyrelsen med jordfordeling i begge områder. Som led i Vandplan II (2016-2021) har kommunen fået midler til fire forundersøgelser for vådområdeprojekter ved Stokkebækken (Gudme), Stokkebæk Huse, Ollerup Egense og Skovballe/Søby Monnet. Forundersøgelserne gennemføres alle i 2017. Lars Ellermann efterlyste senere i mødet flere oplysninger om projekterne. Der bliver snart lagt beskrivelser ud på kommunens hjemmeside (under vådområder). Alternativt kan Terkel Broe Christensen (6223 3438) fra Natur og Klima kontaktes.

Vandrådsarbejdet afventer stadig den endelige udmelding fra miljø- og fødevarerministeren. Kommunen forventer dog følgende proces:

Processen skal politisk besluttes i alle kommunalbestyrelser i vandoplandet. Svendborg Kommune bliver sekretariat for Hovedvandopland Det Sydfynske Øhav.

Forår

- Staten offentliggør bekendtgørelser og 'vandrådspakken' (kriterier for arbejdet og praktiske værktøjer).
- Vandoplandsstyregruppen nedsætter Vandrådet.
- Vandrådet rådgiver kommunerne i forbindelse med kvalificering af udpegningen af vandløb som kunstige og stærkt modificerede.

På tre møder:

Møde 1: Kommunen introducerer opgaven og Vandrådet beslutter proces.

Møde 2: Forslag til afgrænsning af vandløbene drøftes, evt. ekskursion.

Møde 3: Vandrådets anbefaling til kommunerne besluttet.

Efterår

- Vandrådet skal efterprøve om ny afgrænsning af vandløb i vandområdeplanerne svarer til opdaterede faglige kriterier. Og Vandrådet kan kommentere på videreførte indsatser fra vandplaner 2009-2015 samt foreslå arealer til etablering af N-vådområder.

På tre møder:

Møde 1: Kommunen introducerer opgaven og Vandrådet beslutter proces.

Møde 2: Forslag til omfang og løsning af opgaven drøftes, evt. ekskursion.

Møde 3: Vandrådets anbefaling til kommunerne besluttet.

De enkelte kommunalbestyrelser i vandoplandet beslutter og indsender besvarelsenerne til Miljø- og Fødevarerministeriet.

Arbejdet vil involvere medlemmer fra Det Grønne Råd/jeres interesseorganisationer, og vi vil sende materiale ud til jer, når det foreligger.

Opfølgende kommentar: Bekendtgørelsen om vandrådsarbejdet er efterfølgende offentliggjort og indebærer ændringer i forhold til det fremlagte.

Kontaktpersoner

Niels Skovlund er flyttet fra Plan til Udviklingsafdelingen. Marianne Wedderkopp er indtil videre kontaktperson for henvendelser om planlægning.

Der udsendes ny oversigt over kontaktpersoner med mødereferat.

Orienteringsmateriale

NaturErhvervstyrelsens (nu Landbrug- og Fiskeristyrelsen) hæfte om tilskudsmuligheder til Natura 2000-indsatser og Svendborg Kommunes nye hæfte om 'God energi i Svendborg' blev delt rundt.

'God energi i Svendborg' er udarbejdet i forlængelse af, at Svendborg Kommune er blevet Klimakommune Plus og beskriver kommunens forskellige indsatser som bidrager til at nedbringe CO2 udledningen i kommunen, blandt andet energirenovering af kommunale og private bygninger, skovrejsning samt el-biler og -cykler.

Knud Clemmensen efterlyste ordninger for køkkenaffald og nævnte, at der er sat forsøgsordningen i gang i Skovparken med mål om at genanvende halvdelen af affaldet. Hos Ninna Larsen (Frøslevs Mose) sorteres husholdningsaffaldet i 5 fraktioner - også som forsøg.

Ad 4)

Heidi Hauschild Jensen, der er projektleder for revision af kommuneplanen, fortalte om omfang og proces med revision af kommuneplanen (*oplægget er lagt på kommunens hjemmeside som bilag til referatet*).

Udgangspunktet er Planstrategi16, 'Vores steder – Broen til fremtiden', der er byrådets bud på, hvordan vi skaber en positiv udvikling af vores fælles steder. Med 'Broen til fremtiden' er formuleret otte fokusområder ('bropiller'), der skal understøtte udvikling og vækst i kommunen. Herudover ønsker byrådet et 'stærkt fynsk samarbejde'. I den kommende planperiode ønsker byrådet at have særligt fokus på de tre 'bropiller': Havn & Maritime Klynger, Uddannelsesklynger samt Turisme og Natur.

I planstrategien er også vedtaget, hvordan kommuneplanen skal revideres. Der gennemføres en temarevision med revision af flg. temaer i større eller mindre omfang:

- Energi- og vindmølleplanlægning
- Detailhandel
- Natur
- Børn
- Unge og uddannelse
- Byudvikling/lokalområder/"Vores Steder"
- Kultur og fritid
- Erhverv og turisme
- Trafik og infrastruktur
- Social, ældre og sundhed
- Tekniske anlæg

Resterende afsnit vedtages igen efter ajourføring med eventuelle rettelser, der sker på baggrund af ændret lovgivning eller overordnet planlægning.

Energi- og vindmølleplanlægningen vil tage afsæt i det fælles fynske samarbejde om 'Energiplan Fyn', der er en rammeplan for udvikling af energisektoren på Fyn. Energi- og vindmølleplanlægningen skal også holdes op mod kommunens klimamål.

Der er igangsat en analyse af detailhandelen, som færdiggøres i april. Resultaterne skal danne baggrund for revision af temaet om detailhandel i kommuneplanen.

I forhøringen til kommuneplanrevisionen har kommunens otte lokalområder været i fokus med et borgermøde i hvert lokalområde. Temaerne markeret med rødt var særligt i fokus ved borgermøderne, der blev holdt i november/december 2016. Efter en introduktion til kommuneplanrevisionen blev der arbejdet i grupper med temaerne:

- Bosætning/byudvikling/Jeres Sted
- Natur og fritid/friluftsliv
- Klima og energi
- Erhverv og turisme

I møderne deltog 20 til 140 borgere og politikere. Der var gennemgående ønsker til forskellige fællesskaber, bedre infrastruktur, natur, badebroer og saunaer og mere grønt i byen.

Administrationen har endvidere samlet 'ønskelisten' fra grundejere, interessenter, interesseorganisationer, boligforeninger, foreninger, udviklere m.fl. til det videre arbejde (man har i forhøringen kunnet indsende forslag til kommuneplanen).

Kommuneplanrevisionen vil blive behandlet på temamøder i Udviklingsudvalget i marts/april. Byrådet forventes at vedtage planforslaget på møde den 27. juni, hvorefter det sendes i offentlig høring til en gang i september. Høringssvarene behandles og planforslaget justeres til endelig vedtagelse i december 2017.

Der er en ny planlov undervejs med en række ændringer. Det forventes, at den nye planlov træder i kraft den 1. juli 2017, og at Byrådet således har vedtaget forslag til revideret kommuneplan forinden.

Niels Andersen klagede over, at kommunen ofte ligger høringsperioder hen over sommerferien, hvor organisationerne har svært ved at samle medlemmerne. Dorit Fruergaard oplyste, at høringsperioden bliver udvidet, når perioden falder sammen med ferie.

Erik Andersen bemærkede, at kommuneplanen skal være vedtaget i år og spurgte, om den så kommer til at forpligte det nye Byråd. Birger Jensen kommenterede, at kommuneplanen giver retning for de næste 12 år og vil derfor række 'indover' det kommende Byråd.

Hans Jakob Clausen spurgte om, og i givet fald hvordan kommunen vil udpege vindmølleområder. Hans Jakob Clausen mente, at det må være et fokusområde. Birger Jensen svarede, at kommunen vil tage udgangspunkt i den fælles fynske rammeplan og den eksisterende udpegning i kommuneplanen. Desuden har vi Svendborg VE A/S (*Selskabets formål er at udvikle, opføre og drive energiproducerende anlæg baseret på vedvarende energi*) og to konkrete ønsker, som vi også ser på.

I forlængelse heraf blev det foreslået, at Vand og Affald kommer og fortæller om deres planer på et møde i Det Grønne Råd. Birger Jensen opfordrede medlemmerne til at komme med mere konkrete ønsker til, hvad man ønsker, at Vand og Affald fortæller om. Erik Brejninge spurgte også om, hvad fremtiden er for Svendborg Kraftvarme A/S. Knud Clemmensen mente, at den langsigtede løsning af hensyn til miljø og energi er at droppe afbrænding i Svendborg.

Herefter kom Dorit Fruergaard med et oplæg om kommuneplanens naturtemaer, hvordan de tænkes revideret og om det nye tema om Grønt Danmarkskort (*oplægget er lagt på kommunens hjemmeside som bilag til referatet*). De eksisterende temaer skal tilpasses en ny struktur i kommuneplanen og retningslinjerne vil blive forenklet.

Grønt Danmarkskort skal sikre forbindelser mellem værdifuld natur og synergieffekter med f.eks. friluftsliv, klima og vandmiljø. Udpegningen udgør en strategisk ramme for en fokuseret naturindsats. Det er intensionen fra statens side, at både statslige, kommunale og private indsatser primært skal rettes mod Grønt Danmarkskort, herunder også en målretning af de forskellige tilskudsordninger. Der er således en 'bred økonomi' bag realiseringen.

Ifølge planloven kan Erhvervsministeren fastsætte regler om etablering af lokale Naturråd til at bistå kommunerne med udpegningen af områder, som skal indgå i Grønt Danmarkskort. Der er ikke meldt noget ud fra staten herom endnu, så derfor beder vi i stedet Det Grønne Råd om input til planlægningen på dette møde.

Af statslige udmeldinger fremgår, at Grønt Danmarkskort:

- Udvikles og kvalificeres løbende som en del af kommuneplanrevisionerne.
- Realiseres gradvist gennem naturpleje, naturgenopretning, vådområdeprojekter og skovrejsning mv.
- Realiseres på baggrund af frivillighed og i dialog med lodsejere.
- Ikke udelukker en indsats for den natur, som findes uden for Grønt Danmarkskort.

- Det er kommunerne, der vurderer hvilke arealer, der har en kvalitet, beliggenhed eller andre egenskaber til at indgå i Grøn Danmarkskort.

I planloven er fastlagt flg. kriterier for udpegningen:

- Natura 2000-områderne skal være 'rygraden' og skal indgå.
- Udpegningen af øvrige områder skal ske efter følgende tre kriterier i prioriteret rækkefølge:
  1. Eksisterende værdifulde naturområder udenfor Natura 2000-områder.
  2. Nye naturområder, som kan udvide eller skabe sammenhæng mellem eksisterende værdifulde naturområder, herunder i tilknytning til og mellem Natura 2000-områder.
  3. Naturområder, som samtidig bidrager til andre formål, herunder klimatilpasning- og klimaforebyggelse, et bedre vandmiljø eller rekreation.
- Statens biodiversitetskort/Digitale Naturkort (Miljøgis) skal anvendes (biodiversitetskortene er en samling af naturkort baseret på viden fra en række databaser, bl.a. rødlistede arter, der bruges som indikatorer for gode levesteder og biodiversitet)
- Skal sikre sammenhæng med nabokommunernes udpegninger.

For at sikre sammenhæng med nabokommunernes udpegninger og en vis ensartethed i udpegningen på Fyns niveau har plancheferne igangsat et samarbejde mellem de fynske kommuner om udpejning af Grønt Danmarkskort. Arbejdsgruppen har formuleret forslag til kriterier for udpegningen og forslag til retningslinjer. Nedenstående forslag er i overensstemmelse hermed.

Svendborg Kommune har i Kommuneplan 2009 og 2013 udpeget et naturnetværk. Naturnetværket lever i stort omfang op til kriterierne for Grønt Danmarkskort. Vi tager derfor udgangspunkt i naturnetværket og vil herved også sikre kontinuitet i planlægningen.

Som eksisterende værdifulde naturområder uden for Natura 2000-områder foreslås:

- A og B målsatte naturområder
- Arealer med rødlistede arter (bioscore, biodiversitetskortet)
- Stævningssskove
- Skov med lang kontinuitet (mere end 200 år, biodiversitetskortet)
- Fredninger med naturformål
- HNVscore på 5 og derover (biodiversitetskortet)
- Større sammenhængende naturområder

Dorit Fruergaard viste samtidigt arealerne på kort, og lagde med spørgsmålene "OK?" og "Andet?" op til drøftelse.

Ian Heilmann nævnte skovenes store betydning for biodiversiteten og savnede derfor noget om biodiversitet i skovene. Ian Heilmann anbefalede, at kommunen også bruger en rapport fra Københavns Universitet (2016) om biodiversitet i skove, hvor der også er kortlagt værdifulde skove i Svendborg Kommune. Dorit Fruergaard fortalte, at arbejdsgruppen ikke

har været opmærksom på rapporten, og at kommunen selvfølgelig vil se på den.

Opfølgende kommentar: Den nævnte rapport arbejder med en opdeling i 10x10 km felter, og det er for 'store' felter som grundlag for selve udpegningen af Grønt Danmarkskort, men god som inspirationskilde. Til sammenligning er biodiversitetskortene baseret på felter på 9,6x9,6 meter.

Jakob Harrekilde nævnte, at staten har sat mål om et stort areal urørt skov i statsskovene. Jakob Harrekilde nævnte også, at der er flere holdninger til konklusionerne i den nævnte rapport.

Lars Ellermann spurgte, om der er udlagt nye arealer til skov i kommuneplanen. Dorit Fruergaard fortalte, at der er udpeget arealer til positiv skovrejsning af hensyn til grundvandsinteresser, natur og rekreative interesser.

Niels Andersen spurgte om, hvad der menes med A og B målsatte naturområder. Niels Andersen fandt det uheldigt, at opdele natur i A og B natur. Arne Bruun forklarede, at betegnelserne stammer fra naturkvalitetsplanen (oprindeligt tilbage fra amtets regionplan), hvor §3-arealerne er målsat indenfor fire kategorier: A, B, C og D, og hvor A er den højeste målsætning. A og B målsatte naturområder er således de bedste naturområder (A: *områder af international eller national betydning* og B: *områder af national eller regional betydning*).

Niels Andersen mente, at biodiversitet også er andet end rødlistede arter. Niels Andersen anbefalede derfor, at der ikke kun satses på at forbedre den bedste natur, men også på at sikre de ikke helt så sjældne arter, før de bliver rødlistede.

Knud Clemmensen spurgte, om økologisk drevne arealer indgår i kortlægningen af Grønt Danmarkskort. Dorit Fruergaard fortalte, at økologiske marker indgår med points i opgørelsen af HNV-scoren (High Nature Value) og ad den vej indgår. Knud Clemmensen spurgte i den forbindelse om, hvordan økologi kan fremmes i Svendborg Kommune. Birger Jensen mente, at udbredelsen af økologisk drift i høj grad er markedsstyret, og, at kommunen næppe kan gøre så meget.

Der blev spurgt om, hvem der har facitlisten på, hvad der er god natur. Dorit Fruergaard svarede, at staten i sammenhæng med Grønt Danmarkskort vægter de rødlistede arter højt.

Lars Hillerup spurgte, om der i kommuneplanen er tiltag for naturen under havoverfladen. Birger Jensen svarede, at det er der ikke.

Der var ingen kommentarer til det fremlagte forslag til nye naturområder (udvide og skabe sammenhæng) eller til naturområder, som samtidig bidrager til andre formål.

Svendborg Kommune vil søge at binde Grønt Danmarkskort sammen med en plan for en grøn struktur i Svendborg by. Der var ingen kommentarer til det fremlagte forslag. Der blev spurgt, om kommunen også tænker Grønt Danmarkskort sammen med de mindre byer. Dorit Fruergaard fortalte, at nærhed til natur og rekreative muligheder også tænkes ind for de mindre byer.

Ad 5)

Forslag til Natura 2000-handleplaner har været i høring i efteråret. Dorit Fruergaard opsummerede høringssvarene (*oplægget er lagt på kommunens hjemmeside som bilag til referatet*). Der er kommet i alt 13 høringssvar (4 fra staten, 6 fra organisationerne og 3 fra private). Staten har kun bemærkninger til lovgivningen og svarene giver kun anledning til ændring i en lovhenvielse. Svarene fra organisationerne og de private retter sig mest mod emner i de statslige Natura 2000-planer (f.eks. indsatsprogrammet), der ikke er en del af høringsmaterialet. Der er også en del forslag til konkrete handlinger. Handleplanerne må ikke foregribe det præcise indhold i aftaler eller afgørelser, og derfor kan helt konkrete handlinger ikke indgå i planerne. Administrationen har derfor indstillet til, at høringssvarene ikke giver anledning til ændringer. Organisationernes forslag til konkrete og stedspecifikke indsatser vil indgå i kommunens videre arbejde.

Der var ingen kommentarer fra rådet ud over, at Ninna Larsen præciserede, at Friluftsrådet ønskede, at der etableres en ny skydebane ved Klintholm før den nuværende nedlægges af hensyn til Natura 2000-området. Dorit Fruergaard oplyste, at der er lokalplanlagt for en ny placering uden for Natura 2000-området, og at kommunen er i gang med at behandle en miljøgodkendelse. Den nye skydebane vil kunne tages i brug, før den gamle nedlægges.

Ad 6)

Naturstyrelsens projekt med etablering af pumpe i Vejlen.

Jakob Harrekilde orienterede om Naturstyrelsens projekt med etablering af en pumpe i Tåsinge Vejle til regulering af vandstanden om sommeren. Tåsinge Vejle og Noret ligger i Natura 2000-området Sydfynske Øhav og styrelsen skal - som lodsejer - sikre, at naturtilstanden for de udpegede naturtyper og arter er god. Det drejer sig om strandenge og rigkær samt arter som vindelsnegl, rørhøg, plettet rørvagtel, engsnarre, klyde, engryle og brushane. Endvidere er der bilag IV-arten grønbroget tudse, der skal tages hensyn til.

Den nødvendige naturpleje af enge og rigkær ved afgræsning har de seneste 6-8 år været vanskeliggjort af en forsumpning af de arealer, der efter Natura 2000 plejeplanen skal afgræsses for at sikre en god tilstand af engene (for floraen) og for engfuglene. Hvis engene skal kunne afgræsses, skal vandstanden sænkes om sommeren.

Der er to modsatrettede hensyn i Vejlen og Noret med hensyn til vandstand. Enge og rigkær skal kunne afgræsses (uden dog at blive for tørre) og samtidig skal vandstanden i kystlagunen være tilstrækkelig høj til, at der fortsat vil være en rig undervandsvegetation samt et varieret dyreliv.

Naturstyrelsen har sammenholdt områdets naturhensyn i en væsentlighedsvurdering og fundet frem til:

- Samlet set vurderes det, at den optimale vandstand for strandengene og rigkærene i området vil ligge mellem kote - 0,20 meter og - 0,30 meter.
- En sænkning af vandstanden til under et niveau på - 0,25 meter vurderes dog at medføre en væsentlig risiko for, at selve kystlagunen ikke kan opretholde gunstig bevaringsstatus.

- En optimal vandstand i Vejlen vil ligge mellem kote -0,20 meter og -0,25 meter. De arter, der er en del af udpegningsgrundlaget for habitatområdet, vurderes ikke at blive påvirket ved, at vandstanden holdes mere konstant i dette niveau.
- I kortere perioder i forbindelse med kraftig vestenvind vil vandstanden i Vejlen dog kunne være indtil ca. 20 cm lavere (som følge af slusens funktion ved lavvande i havet).

Naturstyrelsen har fået udarbejdet et skitseprojekt. Her etableres pumpehuset ved dæmningen på østsiden af vejen ved slusen/havnen. I det kommende detailprojekt vil placering af pumpehus og udløb i havet blive endeligt fastlagt.

Myndighedsbehandling

Arne Bruun fortalte herefter om myndighedsbehandlingen af projektet. Normalt hæver vi vandstanden for at sikre god naturtilstand, men her er det nødvendigt at sænke vandstanden, for at arealerne kan afgræsses.

Kommunen har målt vandstanden i Vejlen og Noret kontinuerligt siden november 2015, og Arne Bruun viste, hvordan vandstanden varierer over året. Vandstanden i Vejlen og Noret bestemmes primært af slusens funktion og dermed af vandstanden i havet. Hvis der er højvande, stuver vandet op i Vejlen. Når der er lavvande, er slusen meget effektiv og kan sænke vandstanden med 17 cm over 15 timer.

Pumpen skal modvirke/forsinke opstuvningen i Vejlen og Noret og er dimensioneret efter sommerafstrømningen. Der skal pumpes i perioden 15. april til omkring 1. november.

Etablering af pumpe til afvanding om sommeren til de beskrevne vandstands niveauer vil kræve tilladelse/godkendelse efter en række lovgivninger:

- Vandløbsloven
- §3
- Strandbeskyttelseslinje, skovbyggelinje
- VVM
- Planloven
- Vejloven
- Fredning

Kommunen vurderer, at sommerpumpningen som beskrevet samlet set vil forbedre naturværdierne i området, og at der kan meddeles de nødvendige tilladelser.

Områdets beboere har i nogle år også problemer med afvanding om vinteren (marker og spildevand), og nogle af dem har udtrykt ønske om, at der også pumpes om vinteren. Naturstyrelsen har tilkendegivet at ville stille pumpen til rådighed for lodsejerne i området om vinteren, såfremt det kan forenes med naturværdierne, og såfremt der kan findes en model for fordeling af udgifterne i vinterperioden.

Der vil ikke være en tilsvarende naturgevinst ved at pumpe om vinteren som om sommeren, hvor pumpen sikrer afgræsningen. Det skal derfor vurderes, hvor langt der kan pumpes ned om vinteren, uden at det vil medføre ændringer i tilstanden i § 3-området. Svendborg Kommune har på tilsvarende vis som styrelsen foretaget en væsentlighedsvurdering for

vinterpumpningen. Vurderingen viser, at en sænkning af vandstanden til mellem kote -0,10 meter (pumpestart) og -0,15 meter (pumpestop) ikke vil ændre tilstanden i § 3-området og ikke vil påvirke de naturtyper og arter, som Natura 2000-området er udpeget for. Med i vurderingen er, at pumpen sænker vandstanden langsomt om vinteren, hvor tilstrømningen til Noret og Vejlen er større. Og der er taget hensyn til svømmeænderne og grønbroget tudse, der har gavn af oversvømmelser/sjapvand på engene vinter og forår. Der vil stadig være sjapvand på dele af arealet ved en vandstand i kote -0,15 meter. Arne viste billeder fra Vejlen ved forskellige vandstande.

Registreringen af vandstanden i Vejlen og Noret viser, at der er stor forskel fra år til år afhængig af nedbør og vandstandsforhold i havet. Sidste vinter ville pumpen have kørt en stor del af tiden, mens den i denne vinter ikke ville have kørt frem til 1. februar. Ligeledes er der forskel om sommeren. Sidste sommer ville pumpen kun have kørt i korte perioder. Hvis der skal pumpes om vinteren, vil vandløbsgodkendelsen indebære etablering af et pumpelag. Kommunen er i dialog med lodsejerne om vinterpumpning.

Det har høj prioritet at få sommerpumpningen i gang, så derfor kan myndighedsbehandlingen komme til at forløbe i to faser – én for etablering af pumpen og sommerpumpningen og én for vinterpumpningen.

Jeppe Ottosen vurderede, at pumpen ikke ville have hjulpet sidste vinter, hvor der var ekstremt meget nedbør. Jeppe Ottosen nævnte også, at der er planter i området, der vil have gavn af en lavere vandstand.

Ole Jørgensen henlede opmærksomheden på, at vandstanden i Vejlen og Noret også har betydning for afvandingen via Lungrenden.

Birger Jensen glædede sig over Naturstyrelsens projekt og takkede Naturstyrelsen for samarbejdet om Vejlen.

Ad 7)

Niels Andersen kom herefter med et spændende og rigt illustreret indlæg om, at Svendborg Kommune skal have en træpolitik (*oplægget er lagt på hjemmesiden som bilag til referatet*). Niels Andersen var glad for, at medlemmerne også kan komme med indlæg på møderne, og så det som en styrke i rådet.

Efter en række strøtanker om træers betydning for mennesker og nogle eksempler fra andre byer og lande, kom Niels Andersen med forslag til, hvad en træpolitik kan indeholde:

- 75 % oplever Svendborg som en grøn by
- 20 % af byens areal er dækket af trækroner
- Alle skal kunne se et træ fra deres vindue
- Det samlede antal træer øges
- Der prioriteres altid en alternativ løsning til fældning
- Ældre og markante træer udpeges og sikres for fremtiden
- Eksisterende træer over 25 år bevares som hovedregel. Kan kun fældes efter kommunal tilladelse
- Varieret træartsvalg ved nyplantning

Vi kan alle hjælpe træerne, der både har store herlighedsværdier og nytteværdier.

En træpolitik kan sikre:

1. Biodiversitetsinteresser: Højne artsmangfoldighed
2. Klima- og miljøinteresser: Opsuge CO2 og regnvand, reducere støj og opsuge luftforurening
3. Sundhedsinteresser: Skabe læ, skygge og velvære
4. Kulturhistoriske interesser: Fortælle gode historier
5. Grønne bymiljøer: Efterspørges af beboere og turister
6. Større respekt for træers betydning og værdier

Og Niels Andersen viste en række billeder til illustration af de nævnte værdier.

Det tyske eksempel blev beskrevet med bl.a. træer som 'naturmindesmærker' (naturdenkmal), 'træbeskyttelse' (ikke GORI), Deutsche Alleenstrasse og førte frem til forslag om alleer i Svendborg og om træbeskyttelse.

Niels Andersen rundede af med at beskrive en lang række natur- og kulturoplevelser med Svendborgs markante træer. Turen blev guidet med billeder af smukke og spektakulære træer, som man helt sikkert vil spejde efter og se på helt nye måder.

Erik Brejninge foreslog, at kommunen planter træer langs Øhavsstien. Knud Clemmensen foreslog træer i forbindelse med trafikterminalen. Peter Møller foreslog, at han på det næste møde fortæller om de kommunale indsatser for træer.

Birger Jensen takkede for et spændende indlæg.

Ad 8)

Ninna Larsen fremlagde forslag om, at kommunen afholder en orienteringsaften/workshop om offentlighedens adgang. Ninna Larsen motiverede forslaget med, at hun ofte oplever stor usikkerhed om, hvor og hvordan man må færdes. Mange udnytter ikke deres muligheder for at færdes på grund af manglende kendskab til reglerne. Andre oplever konflikter, fordi folk færdes, hvor de ikke må – fordi de ikke kender reglerne.

Ninna Larsen foreslog, at en af Friluftsrådets konsulenter kunne komme og hjælpe med afholdelse af arrangementet. Friluftsrådet kører for tiden en kampagne 'OPLEV MERE – BRUG NATUREN' (www.oplevmere.nu). Her informeres bl.a. om, hvad man må f.eks. i offentligt ejede skove, private skove, veje og stier i det åbne land og på strande. En lang række organisationer, myndigheder og foreninger (bl.a. Naturstyrelsen, Skovdyrkerne, Landbrug og Fødevarer og KL) er med til at samarbejde om kampagnen og sprede dens budskaber.

Birger Jensen stillede spørgsmål ved, om en workshop ville give større viden til de rette. Han tænkte umiddelbart, at målgruppen er langt større end en workshop vil være egnet til. Det aftaltes, at kommunen overvejer forslaget nærmere.

Lars Ellermann spurgte om Friluftsrådet vil komme ud i foreningerne og fortælle – f.eks. til sportsfiskerne. Han så en god mulighed for der at 'ramme' målgruppen (dem som ikke kender reglerne). Ninna Larsen foretrak et samlet arrangement.

Ad 9)

Ninna Larsen opfordrede kommunen til at sætte skilte op i Hallindskoven med teksten 'Mountainbike kun på spor' – som i Tarup-Davinde området. Mange føler sig generet af, at der cykles på de 'almindelige' stier. Peter Møller nævnte, at naturbeskyttelsesloven giver mulighed for at cykle på stierne, så det kan kommunen ikke forbyde. Peter Møller forventede, at færdselen til fods og på cykel vil blive mere adskilt, når de nye cykelspor bliver helt færdige. Birger Jensen lovede, at kommunen ville tage problemet op med mountainbike klubben.

Birger Jensen takkede for fremmødet og opfordrede til, at medlemmerne til næste møde overvejer forslag til ekskursionen i august.

Kontaktpersoner i Svendborg Kommune

Ansvarsområder på det grønne område

Den 27. februar 2017

Bilag:

Åben - Møde den 27. feb. 2018 bilag til pkt 4

Åben - Møde den 27. feb. 2017 bilag til pkt. 4

Åben - møde den 27. feb 2017 bilag til punkt. 5.

Åben - møde den 27. feb. 2017 bilag til pkt. 7.